

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Dvbivm I. quid sit Terminus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

PRÆPARAMENTVM LOGICVM PROOEMIUM.

1. Rtificum peritiores imitamur, qui, antequam opus aggrediantur, suæ artis instrumenta parant: termini autem, propositio & syllogismus instrumenta sunt, sinè quibus nemo (quantovis excellat ingenio) rectè philosophari potest, & sanè (quod prudenter monent Facultatis Lovanienſis in Porphyrium Commentaria) *sicut frustra coneris eum docere dicere, qui nesciat loqui; neque spes est, qui latinum nesciat, hunc ornate latine dicturum; ita frustra ad Philosophiam nitentur, qui hæc instrumenta sive præparamenta præterierint. Quare sit.*

DISPUTATIO PRIMA,

De Terminis.

DUBIUM PRIMUM.

Quid sit Terminus.

II. NTE Resolutionem. Suppono propositionem (per quam explicari debet terminus) ex tribus componi, nempe subjecto, copula & prædicato, ut *homo est animal*, ubi *ly homo* est subjectum, *ly est* copula, *ly animal* prædicatum; subjectum enim est, id quod subicitur prædi-

R. P. Francisci Bone spei Logica.

cato, sive id quod ordinatè vel inordinatè ponitur antè copulam: copula autem est vinculum prædicati cum subjecto, vel explicitè ut *homo est animal*; vel implicitè ut *homo existit*, significatum per verbum est in propositionibus tertie personæ: loquere proportionaliter de propositionibus primæ & secundæ personæ, *sum, es*, de præterito & futuro *fuit, erit*: prædicatum denique est id quod de subjecto prædicatur, sive id quod ordinatè vel inordinatè post copulam ponitur. Hoc supposito sit.

RESOLUTIO.

III. D Ico, Terminus hic est in quem resolvitur propositio. Subaudi per ablationem copulæ; quia propositionem resolvere, per se & primariò

A

est

est copulam tollere; unde Aristoteles pro exemplo termini adfert prædicatum & subiectum, non verò copulam; quare copula ut copulans non est terminus.

IV. Dices fortè primò, terminus est in quem resolvitur propositio; sed propositio etiam resolvitur in copulam, ergò copula est terminus: Consequentia patet; probatur minor, quia propositio resolvitur in suas partes, quarum una est copula, ergò &c.

V. Respondeo negando minorem, ad ejus probationem distinguo antecedens, propositio resolvitur in suas partes dividentes, concedo antecedens; in suas omnes partes componentes, nego antecedens; ratio est: quia *ly resolvitur* positum in definitione termini, idem est ac dividitur; propositio verò non dividitur in copulam, quæ per divisionem aufertur; sed in duas partes remanentes: sic dicitur baculus dividi in duas partes tantum, quod alioqui semper esset falsum, quia si dividatur in unionem, in duas dividi tantum non potest, sed in tres, puta duas remanentes & unionem.

VI. Dices fortè secundò, *ly est* est copula, sed in hac propositione *est est* copula, *est est* terminus, ergò copula est terminus.

VII. Respondeo distinguendo majorem, *ly est* quatenus unio media inter prædicatum & subiectum, est copula, concedo majorem: quatenus prædicatum vel subiectum propositionis, nego majorem; potest enim *ly est* dupliciter considerari, primò formaliter ut copula, & hoc modo non potest esse terminus: secundò materialiter ut est talis entitas, & hoc modo potest esse terminus, non minus quam alia omnes entitates, etiam non significativæ ad placitum.

VIII. Instabis, propositio ut propositio, imò & syllogismus ut syllogismus, potest esse terminus, ut hic, *homo est animal est propositio*; *homo est animal* in illa propositione est subiectum: sed illa propositio involvit essentialiter copulam ut copulam formaliter, ergò copula formaliter potest esse terminus.

IX. Respondeo distinguendo majorem, si *ly ut propositio* sumatur reduplicativè & formaliter, sic ut sit sensus, propositio ut propositio potest esse terminus, potest prædicato copulari &c, nego majorem, quia ut sic dicit copulam quatenus copulantem, quæ quatenus copulans reduplicativè non potest esse copulata, terminus &c, ut patet. Si *ly ut propositio* sumatur specificativè & materialiter, sic ut sit sensus, id quod est propositio potest esse terminus, prædicato copulari &c, concedo majorem, sed quatenus ut sic copulatur, copula non sumitur formaliter ut copulans, sed materialiter pro eo, quod est copula; unde nego minorem: neque probandum videtur, quod P. Comptonus hic docet, videlicet copulam, utpote affectionem prædicati & subiecti, ac proinde prædicatum & subiectum *ut quo*, esse terminum plus quam materialiter; quia quatenus copulans quidem est talis affectio, sed quatenus copulans hoc prædicatum cum subiecto *homo est animal*, nullo modo copulatur huic prædicato *homo est animal est propositio*, ut patet.

X. Nota terminum quidem per se sonare actum, communi tamen usu factum, ut extrà propositionem dicatur terminus aptitudinalis, in propositione, actualis.

D V B I V M I I.

De Termini Divisionibus.

RESOLUTIO ET DIVISIO I.

XI. D Ividitur primò terminus in mentalem & objectivum: vocalem & scriptum.

XII. Mentalis est subiecti aut prædicati objecti: vi conceptus seu cognitio; plures addunt *simplex, sine affirmatione, vel negatione*, sed minus rectè quia propositio, sive mentalis, sive vocalis, materialiter sumpta est terminus, ut dubio primo vidimus. Objectivus est prædicatum vel subiectum ut intellectui obijcitur; Vocalis illud idem ut voce profertur; Scriptus ut in papyro, luto &c, scribitur.

II.

XIII. Dividitur secundò in significativum & non significativum.

XIV. Significativus est, qui ad placitum seu ex voluntate hominum aliquid significat, ut homo:

XV. Non significativus est, qui ad placitum seu ex voluntate hominum nihil significat, ut blictri. A. B. hinc.

XVI. Colliges contra Guiffen in *prodidagmaticis*, dari terminos non significativos, scilicet ad placitum; quod enim dicit blictri, imò & omnem terminum significare suum proferentem, ultrò concedimus; nec aliud volumus, quam allatam divisionem termini non esse termini in significativum connaturaliter, quomodo blictri significat suum proferentem; & non significativum connaturaliter, quomodo nullus datur terminus non significativus; ac proinde hoc quidem sensu intellecta divisio est falsa, non autem primo, quomodo intelligi debet, quia hic Philosophi agunt de vocibus, quæ sunt signa ad placitum; & alioqui dicere deberemus multos & præclaros Philosophos in re apertissima errasse, tradendo scilicet hanc divisionem tamquam veram, quæ alioqui esset falsa, quod inconveniens est.

III.

XVII. Dividitur tertio in cathegorematicum, sincathegorematicum & mixtum.

XVIII. Mixtus est, qui includit terminum cathegorematicum, & sincathegorematicum, ut nemo, semper, doctè &c. Inter quos hoc discriminis est, quod *ly nemo* & similia nomina formaliter per se possint esse pars propositionis, ut *nemo currit*; adverbia verò non nisi materialiter, ut *semper est adverbium*.

XIX. Cathegorematicus est, qui se solo aliquid perfectè significat: & formaliter sumptus potest se solo esse pars alicujus propositionis, ut Petrus, Leo.

XX. Sincathegorematicus est, qui se solo nihil perfectè significat & formaliter sumptus, non potest se solo esse pars propositionis, ut omnis, nullus. Undè.

XXI. Colliges malam esse definitionem termini sincathegorematici, quam tradunt aliqui: Terminus sincathegorematicus est qui per se nihil significat, junctus tamen aliis, illis certum significandi modum tribuit, v. g. *ly omnis*, inquirunt, junctum huic termino *homo*, dar illi modum significandi universaliter: hanc enim definitionem benè rejicit Guiffen dicendo, si terminus sincathegorematicus nihil significet, quomodo poterit alteri dare modum significandi?